

ESF VAHENDITEST RAHASTATAVA TÄISKASVANUTE TÄIENDUSKOOLITUSE ÕPPEKAVA

1. Üldandmed

Õppeasutus:	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool
Õppekava nimetus: (venekeelsetel kursustel nii eesti kui vene keeles):	Kipsmudelite treimine ja vormide valmistamine klaasnõude väikeseeria tootmiseks
Õppekavarühm: (täiendus- koolituse standardi järgi)	Moe-, sise- ja tööstusdisain
Õppekeel:	Eesti, inglise

2. Koolituse sihtgrupp ja õpiväljundid

Sihtrühm ja selle kirjeldus ning õppe alustamise nõuded. *Ära märkida milliste erialaoskuste, haridustaseme või vanusegrupi inimestele koolitus on mõeldud ning milline on optimaalne grupi suurus; ära tuua kas ja millised on nõuded õpingute alustamiseks.*

Sihtrühm:

- omab vähemalt põhiharidust
- valdab kompositsiooni põhitõdesid
- klaasi- valdkonnas tegutsevad aegunud oskustega praktikud
- eelistatud vanus 50+
- inglise keele oskus suhtlustasandil

Grupi suurus kuni 8 inimest

Õppe alustamise nõuded:

Õppima võib asuda isik, kes omab vähemalt põhiharidust ja omab inglise keele oskust suhtlustasandil, valdab kompositsiooni ja disaini algtõdesid.

Koolitused on mõeldud täiskasvanutele, kes ei õpi kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis tasemeõppes.

Õpiväljundid. *Õpiväljundid kirjeldatakse kompetentsidena, mis täpsustavad, millised teadmised, oskused ja hoiakud peab õppija omandama õppeprotsessi lõpuks.*

- Visandab oma idee ja/või loeb etteantud kavandeid või tööjooniseid;
- Kavandab puhumistehnikas paljundatava klaasnõu 1:1 mõõtkavas;
- Tunneb klaasipuhumistehnikaid ja valib tööülesandest, kavandist ja/või tööjoonisest lähtuvalt sobiva meetodi;
- Planeerib tööde järjekorra ja tööülesande täitmiseks kuluva aja, arvestades tööde mahu, toodete hulga, tööandja ja/või tellija vajadustega;
- Teab erinevaid kipsi valmistamise segusid ja valib sobiva segu lähtuvalt kavandist ja valmistamismeetodist. Teab kipsi eraldusaine kasutamise põhimõtteid;
- Oskab valmistada kipsitreirattal sümmeetrilist kuni 20 cm kõrgust mudelit;
- Oskab võtta kipsmudelist mitmeosalist vormi;
- Oskab kipsvormi töödelda;
- Valib sobivad töövahendid, kasutades vajaduse korral spetsialisti abi;
- Töötab seadmete ja tööriistadega turvaliselt ja ergonoomiliselt ning tööohutusnõuetele vastavalt;

- Kontrollib seadmete ja tööriistade korrasolekut, vajaduse korral puhastab tööriistu ja – vahendeid;
- Valmistab klaasimeistri abil klaasnõu prototüübi puhumistehnikas;
- Viimistleb valmistatud klaasesemed sobivas viimistlustehnikas;
- Dokumenteerib esemete valmistamise tööprotsessi esemete kordusvalmistamiseks, koostab õpimapi.

Õpiväljundite seos kutsestandardi või tasemeõppe õppekavaga. Tuua ära vastav kutsestandard ning viide konkreetsetele kompetentsidele, mida koolitusega saavutatakse.

Klaasipuhuja assistent, tase 4

B.2.1 Klaasesemete valmistamine

Tegevusnäitajad:

1. visandab oma idee või loeb etteantud kavandeid või tööjooniseid;
2. valib ja hangib klaasesemete tegemiseks vajalikud materjalid ja tarvikud, arvestades seejuures materjalikulu; hoiustab materjalid nõuetekohaselt;
3. valib tööülesandest, kavandist ja/või tööjoonisest lähtuvalt sobiva kuumtööstlustehnika ja klaaseseme valmistusviisi;
4. valmistab tööülesandest lähtuvalt ette vajalikud materjalid ja tarvikud;
5. järgib säästliku materjalikasutuse, keskkonna ja kultuuripärandi hoidmise põhimõtteid; töötab seadmete ja tööriistadega turvaliselt ja ergonoomiliselt ning tööohutusnõuetele vastavalt;
6. planeerib tööde järjekorra ja tööülesande täitmiseks kuluva aja, arvestades tööde mahu, toodete hulga, tööandja ja/või tellija vajadustega jm; valib sobivad töövahendid ja seadmed, kasutades vajaduse korral spetsialisti abi; seab valmistusprotsessist lähtudes töökoha sisse;
7. kontrollib seadmete ja tööriistade korrasolekut, puhastab tööriistu ja -vahendeid (nt puhumis- või valamisvorme), teeb lihtsamaid hooldustoiminguid; vajadusel kasutab klaasipuhuja abi;
9. töötleb puhutud klaasesemeid, kasutades erinevaid külmtööstlustehnikaid, sh dekoreerimistehnikaid;
10. viimistleb valmistatud klaasesemed kül- või kuumtööstlustehnikas.

Klaasipuhuja assistent, tase 4

B.2.2 Klaasipuhumisalane ettevõtlus

Tegevusnäitajad:

3. kujundab sihtgrupist lähtudes toote ja/või teenuse; leiab oma tootele ja teenusele sobivaima teostusviisi, lähtudes sihtgrupist, logistikast, tasuvusest ja tootmisbaasist; kujundab toote ja/või teenuse hinna; korraldab toote pakendamise, vajadusel koostab kasutusjuhendi;

B.2.3 Klaasipuhuja assistent, tase 4 kutset läbiv kompetents

2. säilitab ja arendab oma kutseoskusi; hoiab end kursis tehnoloogiliste muutustega ja erialase terminoloogiaga; jagab ja vahetab erialast informatsiooni, ka inglise keeles

Põhjus. *Tuua põhjus koolituse sihtrühma ja õpiväljundite valiku osas*

Koolitus on mõeldud klaasikunstnikele, klaasimeistritele ja käsitöölisele, kes tahavad teha vormipuhumise tehnoloogias tooteid ning otsivad selleks kättesaadavaid meetodeid.

Koolituse peamine rõhk on mudelite treimisele kipsitreirattal. Sellist koolitust on seni pakutud keraamika valdkonna ettevõtjatele, kuid sellest on huvitatud ka paljud klaasiga tegelevad ettevõtjad ja disaini valdkonna käsitöölised. Koolitusel edasiantav tehnoloogia baseerub Soome keraamikatehastes pika aja jooksul välja kujunenud tootmistehnoloogial ning on oluliselt efektiivsem kui seni Eestis praktiseeritud töövõtted. Sellesisulist koolitust Eestis mujal ei pakuta, kuid on praktiline vajadus selle järele.

Koolituse eesmärk on suurendada osalejate võimalusi luua tehnoloogiliselt keerukamaid ja kvaliteetsemaid esemeid, et anda neile turueelis.

Eestis ei ole enam suurt klaasitööstust ja klaasesemeid valmistatakse väiksemates stuudiotēs. Mõned tootedisainerid otsivad võimalusi valmistada oma tooteid hoopis välismaal. Paljud otsivad aga võimalust toota klaasesemeid Eestis kättesaadava hinnaga. Puhumisvorm võimaldab valmistada klaasesemeid kiiremini ja viia tootmispraagi miinimumini. Seepärast kasutatakse vormipuhumist klaasesemete tootmises väga palju. Kipsvorm on alternatiivne variant puitvormile, mille valmistamine on kallis ning Eesis ei ole püsivat kohta ega meistrit puitvormide valmistamiseks. Kipsvorm on odavam ja kiirem alternatiivne lahendus prototüüpide valmistamiseks ja väikeseeriaste tootmiseks.

Koolitusel õpitud tehnika võimaldab ettevõtjal pakkuda tellijale laiemat valikut klaasnõude lahendusi. Ettevõtjal tekib võimalus valmistada puhumisvorme ise, selle asemel, et tellida kallimaid vorme välismaalt.

3. Koolituse maht

Koolituse kogumaht akadeemilistes tundides:	118
Kontaktõppe maht akadeemilistes tundides:	99
sh auditoorse töö maht akadeemilistes tundides: (õpe loengu, seminari, õppetunni või koolis määratud muus vormis)	8
sh praktilise töö maht akadeemilistes tundides: (õpitud teadmiste ja oskuste rakendamine õppekeskkonnas)	91
Koolitaja poolt tagasisidestatava iseseisva töö maht akadeemilistes tundides:	19

4. sisu ja õppekeskkonna kirjeldus ning lõpetamise nõuded

Õppe sisu ja õppekeskkonna kirjeldus. *Tuua sisu peamised teemad ja alateemad sh eristada auditoorne ja praktiline osa. Esitada õpiväljundite saavutamiseks vajaliku õppekeskkonna lühikirjeldus. Loetleda kursuse kohustuslikud õppematerjalid (nt õpikud vmt) kui need on olemas. Kui õppijalt nõutakse mingeid isiklikke õppevahendeid, tuua ka need välja.*

Õppe sisu:

- **Kipsmudeli ja vormi valmistamise põhimõtted.** Erinevad kipsi segud, kipsi eraldusaine, kipsi treimismasina kasutamine, tööohutus kipsiga töötamisel, kipsi hankimine ja hoiustamine. Kipsmudeli valmistamise demo. Auditoorne töö 6 tundi, iseseisev töö 4 tundi.
- **Kavandite ja tööjooniste valmistamine.** Praktiline töö 4 tundi, iseseisev töö 4 tundi.
- **Kipsmudeli treimine.** Šablooni valmistamine alumiiniumlehest, viimistlemine. Vedelast kipsist mudeli väljalõikamine. Kipsmudeli viimistlemine. Praktiline töö 32 tundi, iseseisev töö 5 tundi.
- **Kipsmudelist vormi võtmine.** Vormi osadega arvestamine, eraldusaine kasutamine, kipsisegu retsepti ja koguse arvestamine ja valmistamine. Lukkude valmistamine, kipsvormi avamine ja viimistlemine. Praktiline töö 15 tundi.
- **Klaasist prototüüpide valmistamine.** Kipsvormide puhumine klaasimeistri abil. Praktiline töö 30 tundi.
- **Toodete viimistlus.** Külmtöötlus, dekoreerimine. Praktiline töö 10 tundi. Iseseisev töö 4 tundi.
- **Õpimapi koostamine ja esitlemine.** Auditoorne töö 2 tundi, iseseisev töö 2 tund.

Õppekeskkonna kirjeldus:

Õppetöö toimub kipsitöö klassis kus on üks kipsitöö pink ja vormimislaudad. Prototüüpide puhumine ja külmtöötlus toimub klaasikojas, kus on olemas kõik vajalikud seadmed klaasi kuum- ja külmtöötluks.

Koolitusel kasutatakse õpetajate enda koostatud õppematerjale.

Nõuded õppe lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid. *Nõutav on vähemalt 70% kontakttundides osalemine ja õpiväljundite saavutamise hindamine. Õppijale väljastatakse õppe lõpetamise nõuete täitmisel tunnistus.*

Õpingute lõpetamiseks õpilane

- Esitab koolituse lõpus enda valmistatud klaasnõu mudelit, mitmeosalist kipsvormi ja klaasipuhujaga koostöös valmistatud klaasist prototüüpi.
- Esitleb koolituse lõpus protsessist tehtud õpimappi,

Õpimapi esitlemist hinnatakse mitteeristavalt. Koolitusel osaleja osaleb koolitusel vähemalt 70% ulatuses. Koolituse läbimise kohta väljastatakse tunnistus.

5. Koolitaja andmed

Koolitaja andmed. *Tuua ära koolitaja ees- ja perenimi ning kursuse läbiviimiseks vajalikku kompetentsust näitav kvalifikatsioon või kompetentsi näitava õpi- või töökogemuse kirjeldus.*

Jay Siltavuo. Õppinud Soomes Forssa Ametikoolis, Tootedisaini osakonnas keraamikat, lõpetanud 2013 aastal. 2014 aastal alustas õpinguid Häme Ülikoolis Disaini osakonnas keraamika- ja klaasikunsti erialal. 2016 aastast Eesti Kunstiakadeemias Erasmus vahetustudeng. Alates 2011 kuni 2014 aastani on assisteerinud Arabia keraamikatehase kunstnikke Pekka Paikkarit ja Kirsi Kivivirtat, kust on saanud väga tugeva kipsi ja keraamikatöö kogemuse.

Aleksandra Pavlenkova, lõpetanud Tallinna Ülikooli kunstiõpetuse eriala (BA, 2012) ja Eesti Kunstiakadeemia Klaasikunsti ja –disaini eriala (MA, 2015). Eesti Klaasikunstnike Ühenduse liige. Töötab klaasikunstnikuna Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli klaasikojas aastast ja õpetab klaasipuhumist aastast 2015.

Õppekava koostaja:

/ees- ja perenimi, amet, e-mail/

Aleksandra Pavlenkova

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli klaasi eriala õpetaja, klaasikoja meister
pavlenkovaaleksandra@gmail.com